

UN ASPECT INEDIT AL SCULPTURII MEDIEVALE ROMÂNEȘTI : CRUCILE DE PIATRĂ

ADRIANA BOESCU
MIHAI OPROIU

Alături de elemente venite să înfrumusețeze arhitectura, elemente aflate mai mult în atenția cercetătorilor, crucile de drum și pietrele funerare au atras interesul mai degrabă asupra conținutului inscripției decât asupra decorației.

Deși considerate a se încadra într-un domeniu minor al sculpturii de fapt, lespezile și troițele, spre deosebire de portaluri, ancadramente, coloane etc. care aveau menirea de a da un accent arhitecturii, s-au exprimat prin ele însăși nefiind ajutate prin alăturarea unui alt element care să le modifice expresia artistică. Din această cauză considerăm că rolul acestor realizări sculpturale a fost mai mare în contextul expociei decât acela pe care îl ocupă în prezent în studiile de specialitate.

Simplificate și adaptate tehnicilor, meșterilor și monumentelor în care au fost folosite motivele decorative de bază au fost preluate din sursa de bogată inspirație pe care o ofereau fațadele bisericilor, mănăstirilor Dealu șiș Argeș.

În acest fel s-a produs un proces lent de adaptare și înglobare a pretențioaselor motive de origine orientală în cîmpul de motive al decorației românești medievale, iar meritul troițelor se relevă încă odată prin aceasta.

Monumente de artă, troițele au avut un rol bine definit în cadrul societății feudale. Ele au fost ridicate pentru a comemora o bătălie, a aduce la cunoștință o lege sau o hotărîre domnească pentru a sublinia că pe acel loc au fost mai înainte diferite monumente sau pentru a aduce în atenția celorlalți numele unor persoane, familii-donatorii.

Se observă că începînd de la mijlocul sec. al XVII-lea, numărul crucilor ce aveau drept scop de a afirma prezența acestor donatori a fost în continuă creștere. Acest lucru era legat de prestigiul social pe care îl conferea ridicarea unei cruci, prestigiu aproape asemănător ctitoriei de biserică și fîntîni.

Cercetînd categoriile sociale din care făceau parte ctitorii se poate observa caracterul de democratizare a acestui fenomen. La început cei ce ridicau troițe făceau parte din marea boierime pentru ca începînd cu mijlocul sec. al XVIII-lea să întîlnim din ce în ce mai des oameni de condiție mai modestă.

Putem lega acest proces de evoluția afirmării personalității umane în sens aproape renescentist căci închinarea către divinitate era și la

propriu și la figurat o formulă, actul de donație reprezentând de fapt un motiv de afirmare a bogăției și prestigiului social pe care dorea să-l ocupe ctitorul în societate.

În decursul timpului, troițele au avut și funcții utilitare fiind folosite ca punct de referință în orientare și hotărnicii intrând în toponimia locului. Fiind situate pe marginea drumurilor ele marchează și astăzi vechile drumuri dispărute.

În județul Dimbovița sînt numeroase monumente de acest fel ele grupîndu-se în special în jurul Tîrgoviștei, veche capitală și reședință domnească și pe valea Dimboviței pe unde trecea vechiul drum de negoț cu Transilvania. În restul județului astfel de monumente au un caracter relativ izolat, legate fiind de personalități locale.

Așa cum am mai menționat motivele decorative ale troițelor sînt în mare majoritate geometrice manifestîndu-se mai mult conservatorism decît elementele de sculptură ce aveau drept scop decorarea monumentelor. Se înregistrează totuși un caracter evolutiv al acestei decorații aproape paralel cu evoluția motivelor decorative ale ancadramentelor coloanelor etc.

Pe fața principală a crucii se află un chenar decorativ care vine să sublinieze forma. Cele mai răspîndite motive sînt: fringhia, bagheta, motive geometrice de inspirație „Dealu” și mai rar, pentru epoca mai nouă denticuli.

Cîmpul decorativ este organizat în jurul punctului de întretăiere a celor două brațe avînd însă două direcții diferite de dezvoltare.

Tip I — Medalion central ce cuprinde sau nu o imagine înconjurată de o inscripție de cele mai multe ori în slavă, legat de hram sau mai rar de domn sau donator.

În jurul medalionului central sînt dispuse în cruce patru medalioane mai mici cuprinzînd de obicei inscripțiile de consacrare: IS. HS NIKA și cei patru evangheliști. Pe alocuri, în locul unui medalion mic se găsesc cîte două medalioane sau alte mici variații care nu schimbă schema inițială.

În partea superioară a brațului principal se găsesc reprezentate soarele și luna, stelele și mai rar elemente florale foarte geometrice rediate. Deși singular, trebuie menționată crucea de la Valea Voievozilor care are în medalioanele mici reprezentarea schematică (de notat în aceeași tehnică întîlnită la pietrele de mormînt ale lui Radu de la Afumați și Stroe Buzescu) figurile evangheliștilor.

Tip II — Medalioane de obicei de mărime egală (Voinești, Văleni, Pandelea, Malu cu Flori, Cîndești Vale) dispuse trei pe brațul scurt și unul pe brațul principal la partea superioară. S-ar părea că acest tip derivă din tipul I veriga de legătură cu medalionul central mai mare constituind-o crucea de la Văleni (1644), Moțăieni.

Variante

a. Folosind aceeași schemă, dar înlocuind medalioanele cu romburi și derivînd tot dintr-un motiv Dealu (Doicești) sau patrate a căror formă este subliniată de un chenar cu motive vegetale, patratele rezultînd din întretăierea chenarelor celor două brațe ale crucii (Valea Case-

lor) ecou al supraabundenței motivelor vegetale nițilnite în epoca Brîncovenească, model care nu va face școală.

b. Tot ca o influență a decorului vegetal din epoca brîncovenească putem încadra și o altă variantă a tipului II, în care medalioanele au forme diferite (floare ale cărei crenguțe formează medalioanele laterale de formă ovoidală în timp ce medalionul de la partea superioară capătă diverse forme).

Sculptura în piatră ăș-a impus ca element de manifestare artistică cu puternice permanențe în pofida schimbării aparente de motive ornamentale în tot cursul evului mediu românesc. Se cunoaște că o caracteristică a sculpturii medievale românești a fost absența desăvîrșită a sculpturii „ronde bosse“ ea fiind eminentamente o sculptură pe fond. Troițele vin să sublinieze această caracteristică, ele purtînd decorație numai pe fața principală deși puteau fi tratate ca o sculptură „ronde bosse“.

Se întilnesc numai două cazuri executate din porunca marelui clucer Socol, se pare de același meșter Hristudor (?) care prezintă motivul entrelacului, alcătuit din semipalmete foarte schematizate, motiv dispus pe spatele crucii.

Tipurile și motivele decorative au fost preluate și în decorația crucilor obișnuite de cimitir și se constată că datorită neîndeminării meșterului sau calității materialului, acestea degenerază. Apar și noi motive : instrumentele schingiurii — buretele și sulița, scara — toate motive de inspirație mai nouă.

Din punct de veder tehnic, troițele sînt realizate în cea mai mare parte în „méplat“ cunoscîndu-se și rare cazuri cînd inscripția și decorația sînt realizate „în adîncime“, tehnică legată mai mult de arta creștăturilor în lemn. Piatra folosită provine în mare parte din cariera de la Albești, ceea ce dovedește că de multe ori meșterii folosiți sînt din acea localitate.

După domnia lui C. Brîncoveanu piatra folosită este de calitate inferioară iar meșterii în mare parte localnici.

REPERTORIUL CRUCILOR DE PIATRĂ DIN CUPRINSUL JUDEȚULUI DÎMBOVIȚA

1. *Locul amplasării* : Comuna Voinești, cătunul Burlănești, în curtea locuitorului Toader Vasile.

Data : 1597 (7105) mai 3

Dimensiuni : 2,50 m, 0,35 m, 0,27 m.

Textul : *S-a ridicat această cinstită cruce pentru rugăciunea și lauda sfîntului... în zilele lui Io Mihai voevod și ale doamne lui, Stanca, și fiului lor, Petrașco voevod ; și a făcut dumnealui Radul vel clucer și dumnealui Preda vel postelnic și dumnealui Stroe vel stolnic... în anul 7105 [1596-7]. A scris Voico.*

Textul :

2. *Locul amplasării* : Comuna Răzvad, satul Valea Voievozilor, în fața casei Ion Cristache.

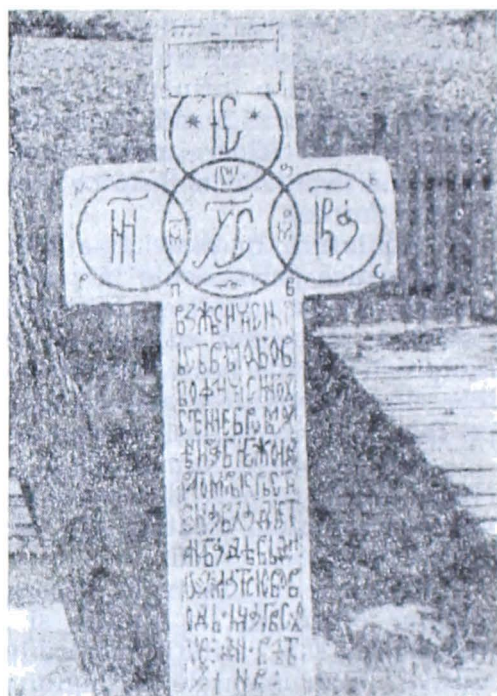
Data : 1593—1601.

Dimensiuni : 1,30 m, 0,84 m, 0,27 m.

Tipul : I

Cruce din Comuna Voinești, satul
Burlănești

Cruce din comuna Văleni Dimbovița

Textul : † „Cu vrerea tatălui' și fiului și al Duhului sfânt și întrajutoru sfintu Necolai în zilele lui Io Mihail vo(i)evod, trudetu-m-am eu robul lui Dumnezeu Vlaicul, Neculae ce <a>m rădicat această sfintă cruce”.

3. *Locul amplasării* : Comuna Ulmi, în curtea bisericii.

Data : 1605 septembrie 1 — 1606 august 31 (7114).

Dimensiuni : 2,04 m, 0,77 m, 0,28 m.

Tipul : I

Textul : „Cu bună vrearea tată/lui și cu ajutorul/fiului și cu îndemnarea d(u)hului sv(i)ntu ridicatu-au acea/stă cinstită cruce în cinstit/hram svint mu(cenic) Necolae în zi/lele lui Șerban vodă și/ s-au nevoit robii lui Dum'n(e)zeu jupan Costandin i /jupinița eg(o) Rada.”

Pe latura de sud : „Vă leat 7114”.

4. *Locul amplasării* : Comuna Săcuieni, satul Adînca. Se spune că a fost adusă la sfârșitul secolului al XIX-lea de pe dealul Țuicani.

Data : 1640 (7159) decembrie 20.

Dimensiuni : 2,40 m, 0,38 m, 0,18 m.

Tipul : I

Textul : „cu voia tatălui și cu ajutorul fiului și cu săvirșirea sfințului Duh Amin. S-a ridicat această cinstită cruce în hramul adormirii Maicii Domnului în zilele lui 10 martie Basarab Voievod. Pomenește pe ei.”¹

¹ Textul original în slavă.

/Stana, Cetoe, Dumitra, Pătrușco, Ana,/ ... Stoica, Mariica, Fani'ul, trudiium pen/tru dumnezeu./ Pis me(șeța) dec(embrie)dnă 20 vă leat 7159. Pis az Hristodor.“

Traducere : Cu voia tatălui și cu ajutorul fiului și cu săvîrșirea sfintului duh, amin. S-a ridicat această cinstită cruce în hramul Adormirii Maicii Domnului în zilele lui Io Matei Basarab.

5. *Locul amplasării* : Comuna Răzvad, satul Valea Voievozilor.

Data : 1635 (7143) ianuarie 8.

Dimensiuni : 3,50 m, 0,47 m, 0,32 m.

Tipul : II

Textul : „ Adecă eu robul lui dumne/zeu Matei Basarab voevod/ Țării Românești văzîndă / domnia mea plînsoarea săracilor care au vii la Țirgoviște că /s(e) asupresc de vini(ri)ceari / i li s-au stricat leagea altor domni bătrîni, iară domnia mea/ m-am milostivit de am pus legătu/ră, cine va fi viniricear, va lua / vamă bani 30 și plocon de nume ba/ni 12. iar vas și părpăr ori vin la / pimniță nu va plini, căci au fost /iertăți și/ am pus domnia mea și blestem de acum/ nainte, care va fi domn pre urma/ noastră / și nu va cinsti și va strica această toc/ meală, ori va călca acest blestem / să fie afurisit de vlădica H(ri)s(tos) și să fie blesteman de 318 / oteți și să fie cu Iuda și / cu Aria într-un loc de vecie /, amin. Vă leat 7143 <1635> g(henarie) 8“.

6. *Locul amplasării* : Comuna Tătărani, satul Gheboieni.

Data : 1640 septembrie 1 — 1641 august 31 (7149)

Dimensiuni : 2,10 m, 0,44 m, 0,26 m.

Tipul : I

Textul : Cu voia tatălui și cu ajutorul fiului și cu săvîrșirea sfintului duh amin. S-a ridicat această cinstită cruce [...] în zilele lui Matei Basarab voievod în anul 7149. Pomenește doamne.¹ Rizo, Chirie <...> Ianai, Stana, Mihai...

7. *Locul amplasamentului* : Comuna Văleni-Dîmbovița,

Data : 1644 (7152) august 15

Dimensiuni :

Tipul : II

Textul : S-a ridicată această cinstită cruce în numele Domnului [...] D / ragomiru, Crăst / ena, Vladu, St / ana, Badea, vă dni Io Matei voi(e)vodu m(ese)t(a) a(u)gvs(t)u 15 dni vă leatu / 7152“.

¹ Textul în slavă.

8. *Locul amplasării* : Comuna Cornățel, în curtea bisericii.

Data : 1645 (7153) mai 20

Dimensiuni :

Tipul : I

Textul : „ Cu vrerea Tatălui și ajutorul fiului și săvîrșirea Duhului sf(i)ntu, această cinstită și de viață aducătoare cruce rădicatu-s întru cinstit praznic și făcătoru de ciude sfeti Nicolae arhiipiscopul, c-au fost hramul sfintei besereci den Cornățeni, în zilele creștinului Matei Băsărab voievod. La aciastă dumnezăiască cruce trudit-u-s-au și s-au astenit, dă o a rădicat, robul lui Dumnezeu jupan Socol biv vel cluceriudeînpreună cu jupînceasa lui, roabă lui Dumnezeu, jupanița Marula cliuce-reasa, fata răposatului Mihai voievod și a jupănesei Tudorei și cu feciorei noștri jupanu Cîrstea Cliuceriu și Irina și Ianache spătariu i Stanca i Marula i Constandin i Ventilă Florescul și Tudora i Tudosie i Ana, ca să se pomencască părinții noștri jupan Necula vornicul i jupanița ego Irina ot Cornățeni i moși noștri cine au făcut besearica de la Cornățeni : jupan Ventilă vel vornic i jupanița ego Voica. Și s-au rădicat aciastă sfintă cruce în cestu loc, pentru sufletele lor și al părinților lor, ca să le fie pomeană în veci. Amin
Pis Hristozfin.

9. *Locul amplasării* : Comuna Răzvad, satul Răzvadul de Jos, în curtea locuitorului Mihălcioiu Alexandru.

Data : 1648 (7156) aprilie 20

Dimensiuni : 3,05 m, 0,45 m, 0,30 m.

Tipul : I

Textul : „ Ace(a)stă sf(i)ntă cruce / rădicatu-se-(a)u întru numele Tatălui și / al Fiiu(lui) și al Duhului sf(i)n(t)u și întru ajutorul / Sf(i)ntului hram

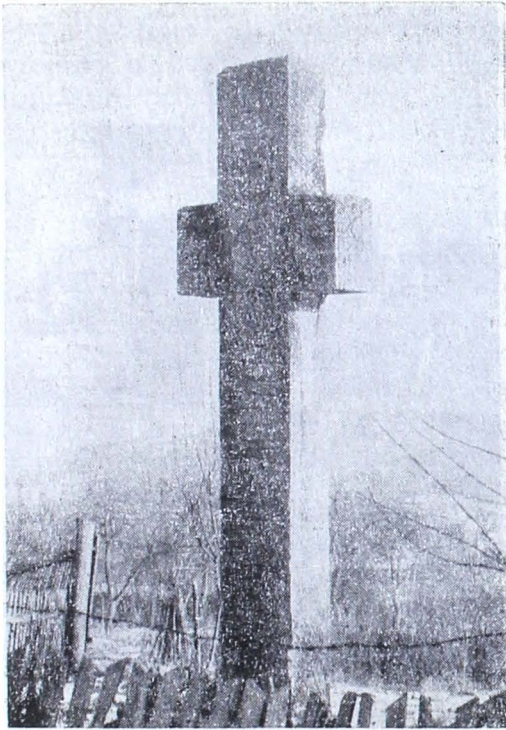
care hram au fostu al sf(i)ntei beserice de la Răzvad ce au / fost de la lemnu ridicat întii, iar dacă s-au mutat a / ce(a)stă beserică la Adului puse(a)h ace(a)stă sf(i)ntă cruce în locul sf(i)ntului prestol al sf(i)ntei besereci ca / să fie sf(i)ntul hram stătător / în ve(a)cu. În zilele crești(i)nu-lui Matei Băsărabu vo / evod și s-au trudit de o au ri- / dicat această sfint(ă) cru / ce robul lui Dumnezeu jupa / nul Socol biv vel cliuciar sin Neculae vor / nicul și al jupănesei Irinei / de Cornățeni / împreună cu jupă / ne(a)sa lui răposata jupanița Marula cliuci / re(a)sa și cu co / conilor ju / pan C(i)rstea cluci / i Anghelina, ju / pan Ianache spat(ar) / i Anca i Irina / i Stanca i Ma / rula i Tудо / sie i Ianna i / Costandin i / Ventil(ă) Florescu i Tudora, / Marica i Ma / rula i Matei i Neacșa / ca să le fie / de ajutor / sufletelor / noastre B (în) veci amin. Pis Meseța april 20 dn(i) 7156 (1648).“

10. *Locul amplasării* : Tîrgoviște, la biserică Albă.

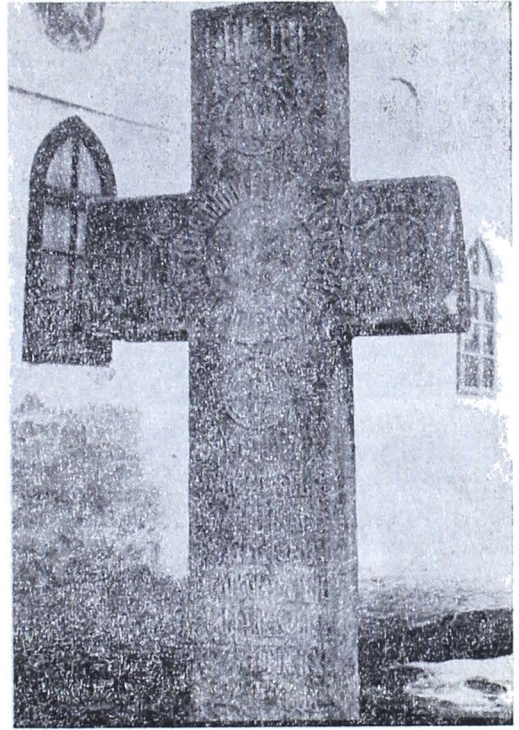
Data : 1653 (7161) martie 2

Dimensiuni :

Tipul : I

Crucea din comuna Răzvad, satul Răzvadul de Jos, în curtea locuitorului Mihalcioiu Alexandru

Cruce amplasată în Tirgoviște, în curtea bisericii Albe.

Textul : „Întru numele tatălui și al Fiiului și al Duhului sfînt și întru ajutoru sfîntului hramu sfîntei Uspenii, în zilele lui Io Matei vo(i)evod truditu-m-am eu robul lui dumnezeu Radu (iz)bașa i Rada soția, Andrei, Mihaiu, Negoii, Oprea, Voia (?), Paraschiva, Voicu, Nicula, Tatul, Radul, Maria, Anghel, odihnesc oasele pristăvitului Voicu, mes(e)ța mar-tie 2 vă leat 7161“.

11. *Locul amplasării* : Comuna Răzvad, satul Răzvadul de Jos.

Data : 1632—1654

Dimensiuni : 2,27 m, 0,46 m, 0,36 m.

Tipul : I

Textul : „ Cu vrerea tatălui și cu a / jutorul fiiului și cu săvârșirea d(u)hului sfînt, această cin / stită și de viaț(ă) aducătoare cruce rădicatu-se-au întru / censtea praznec(ului) s(fe)tăii Necolai. / Mirlechie, în zilele creștinu / lui Matei Bas(a)rab și la această / sfîntă cruce truditu-au și s-au ostenit de o au rădicat robul / lu Dumnezeu jupan C(ă)rstea cluc(eru) / i jupanieasa ego Elini (..) Elinea fecioru, ju / pînului Socol vel cluci.“

12. *Locul amplasamentului* : Comuna Răzvad, satul Valea Voievozilor.

Data : 1632 — 1654

Dimensiuni : 2,30 m, 0,27 m.

Tipul : I

Cruce din satul Răzvadul de Jos.

Crucea din Moțăieni

Textul : „Înălțatu-s-eu aci(a)stă dumnezeiască / cruce în lauda sfîntu / lui mucenic Dimitrii / în zilel(e) dom(nului) nostru / Ion Mateiu Băsărab v(oiev)od / i gospodja Iliina dumnezeu / să-l iarte păcatele lor / și ale părinților lor / și și-au înălțat sf(i)ntă rugă / dă robii lui Dumne / zău Hagi Gheorghi i Elina / hiind mitropolit / chir Ștefan, cătru noroc(u) lu domnu nos (...)

Pe latura de sud : „Tudoran, / Ana, / Costandin, M(i)hai, / Marie, Par(achiva). Pis Ion, Anton, Nechit(a), irița Neacșa.

13. *Locul amplasamentului* : Comuna Bucșani, în cimitir.

Data : 1632 — 1654

Dimensiuni :

Tipul : I

Textul : „Întru nume(le) tatălui / și cu ajutorul fi / iului și cu puterea / (...).

14. *Locul amplasamentului* : Comuna Brănești, satul Gura Vulcănii. S-a aflat la temelia pridvorului de la mănăstirea Fusea, în 1976 la muzeu.

Data : 1632 — 1654

Dimensiuni : 1,57 m, 0,40 m, 0,25 m.

Tipul : I.

Textul : „ Cu voia tatălui și cu ajutorul fiului și cu săvîrșirea sfîntului duh, amin. ¹

¹ Textul original în slavă.

15. *Locul amplasării* : Comuna Răzvad, satul Răzvadul de Sus. Provine de pe raza acestei comune ; se afla în curtea bisericii, din 1977, la muzeu.

Data : 1633 — 1654

Dimensiuni :

Tipul : I

Textul : Text foarte fragmentat.

16. *Locul amplasării* : Comuna Lucieni, lângă biserică.

Data : 1656 (7164) ianuarie 11

Dimensiuni : 2,25 m, 0, 22 m, 0,37 m.

Tipul : I

Textul : „ † Cu vrere(a) tatălui / și a fiului și a D(u)hu(lui) sfintu și într-ajutorul / sf(i)ntului hram s(fen)t(a) Petcaa, / în zelele lu Io Costand(i)n / Șarban vo(i)evod trude-m-am / cu robul lu Dumnezeu / jupan Glegoriică în înpre / ună cu jupăneasa mea Boba / rădicat-am aciastă sfintă cru / ce pântru sufletele no(a)stre / și alte părinților no / ștrii că să ne fii de pom / ine în v(ă)acu, amin. M(ese)ța ghenarii 11 dne, văleat 7164 (1656)“.

Pe latura de sud : „Iona, Ion, / Vișan, Mircă, / Dode, Dragomira, / Costandin, Păuna, / Mărica, Lixandra, / Gherghe, Hriza, Toder, / Radul, Vișana, / Stanca, Slamnu, / Dode, Stana, Mușa, Iorga.“

17. *Locul amplasării* : Fieni, în curtea bisericii vechi.

Data : 1660 (7169) decembrie 27

Dimensiuni : 2,40 m, 0,39 m, 0,27 m.

Tipul : I

Textul : „ † Cu vrerea tatălui / și al fiiului și al duh(u)lui sfintu și într-ajutorul sfintului hram pre / cestei bogorodeț în zelele / domnului Ion Glegorașcu / Ghica voi(e)vod, truditu-m-am eu robul lu Dumnezeu Agglea i cu Alexandra de am ridicat această sfintă cruce / pomeniți Fota, Mariia, / Proca, Isar, Abiiiana, Statie, / Dumene(c)ă, Despa, Ghinea, Samfira, / Marula, Neculae, Vasilea, Necula, Nedelea, Stanca.“

Pe latura stîngă : „ Iane Nelcochera, Kalevici Iorga, / Hristudor, Ilina, / Stana, Pătru, Ifrim. / Pris m(e)s(e)ța dechembrie 27. Leat 7169 (1660).“

18. *Locul amplasării* : Comuna Bărbuleț, în centru.

Data : 1665 septembrie 1 — 1666 august 31

Dimensiuni :

Tipul : I

Textul : „Ridicatu-s-au aciastă / cinstita cruce pe hra / mul Uspeniei B(ogorodi)țe / i Preabna Paraske / vi în zilele (lui) Ion Radul (Leon) voevod și s-au ne / voi robii lui dumne / zeu er monah Ioan, / Ilina snă ieg(umen) Iri / mie Mihalcea, Stan / ciul, Rada, Drăgoi, Dafina, Părvul, Dobra, lea 7174“.

19. *Locul amplasării* : Comuna Moțăieni.

Data : 1673 nov. — 1678 nov.

Dimensiuni : 1,30 m, 0,36 m, 0,23 m.

Tipul : II

¹ Textul original în slavă.

Textul: „Cu voia tatălui și cu ajutorul fiului / și cu săvârșirea / d(u)hului sfîntu rădi / catu-se-au aciastă sv(in)tă / cruce întru cinstea / uspeniei precuratei / stăpine și pururea fe / cioară Maria născătoare de d(u)mn(e)zeu și a m(are)lui ierarh Nicolae / și se-au ostenit robul lui Dumne / zeu Oancea, Neacșa, Di / iaconu, Crăstea, Stanca, / Manea, Nistor, / Neaga / și s-au făcut în zilele lu Io Duchii voi(e)vod (...)“.

20. *Locul amplasării*: Comuna Comișani, satul Lazuri, în malul Ialomișii.

Data :

Dimensiuni :

Tipul : I

Textul: „Cu voia tatălui și cu ajutorul fiului și cu săvârșirea sf(in)tului, Duh, ridicatu-s-au aciastă cinstită cruce întru cinstitul hram al lu arhanghelul Mihail și s-au ridicat în zilele Duchii voi(e)vod și o au ridicat robul lui Dumnezeu, eu Mihul logofăt i cu jupanița dumnealui Ana, ca să le fie lor și părinților lui de pomană.“

21. *Locul amplasării*: Comuna Aninoasa, satul Viforita, lângă școală.

Data : 1703 septembrie 1 — 1704 august 31 (7212)

Dimensiuni : 1,95 m, 0,35 m, 0,22 m.

Tipul : II b

Textul: „În numele tatălui și a fiului și al / D(u)hului sfîntu / rădicat-au a / ciastă cinsti / tă cruce ro / bul lui D(u)mn(e)z / ău Paul Cal / ea întru ruga ș / i lauda înălțării domn / ului H(ri)s(tos) în zilele lumin / atului Io Constantin vo(i)evod de la facerea lumii 7212.

Pe latura dinspre apus: „Întru po / menire / a lor și pă / rinților : Pavel, Ma / ria, Neculae, Slamnă, Hristina, Nedelco meșterul“.

22. *Locul amplasării*: Comuna Cîndești, satul Cîndești-Deal, în cimitir.

Data : 1709 septembrie 1 — 1710 august 31 (7218)

Dimensiuni : 1,78 m, 0,26 m, 0,18 m.

Tipul : Fără decorație

Textul: „Cu vrerea tatălui / cu ajutorul fiu / lui și cu săvârșirea sfîntului / d(u)hu ridicat-au / aciastă cinstită cru / ce în hram(ul) preapo domni Paraschivi / de robul lui dum / nezeu Oprea pîr / călab o ridic / at în zilele (lui) Ion / Constandin B(asarab) voie / vod. L(ea)t 7218.“

23. *Locul amplasării*: Comuna Cîndești, satul Cîndești-Deal, în Dealul Luncii. I se zice „stîlpul lui Cîrstuț“.

Data : 1710 septembrie 1 — 1711 august 31 (7219)

Dimensiuni : 2,00 m, 0,34 m, 0,20 m.

Tipul : II

Textul: „ Cu vrerea tată / lui și cu ajutoriul / și cu săv(ă)rușirea sfîntului duh adevărat. / Ridicatu-s-au această cin / stită și făcătoare / de viață cruce / întru / hramul preapo do(a)mni Par / aschivi vă dni Ion Cos / tandin B(asarab) vovod și s-au / trudit robul lui dmnezău / Oprea pîrcă-

lab și dumneaei / pîrcălăboaia anum(e) Manta (...) și părinții pîrcălabu-
lui (...).

Pe latura stîngă : (...) anume Bratina, / Dragomira sin ego ai pîr-
călabiu(lui) părinți : / Vlad, Tudora, / leat 7219“.

24. *Locul amplasării* : Comuna Voinești, satul Gemenea.

Data : 1712 (7221) septembrie 1

Dimensiuni : 2,35 m, 0,34 m, 0,26 m.

Tipul : II b

Textul : „Cu vreaarea tatălui / și cu ajutoriul / fiiului și cu săv / ăr-
șitul duhului sfînt, rădicatu-s-au / aciaastă sfîntă și / dumnezăiască c / ruce
întu slava și / cîntea prea cuvioasei / maicei noastre. Pa / raschivei și
s-au os / tenit robul lui Dum / nezău Moscu pentru / că să-i fie lui po-
meană, lui și părinților / lui anume Slavu i Rusa și fraților lui anume ...
Basarab Brîncoveanu vo(i)evod la luna lui sept(embrie) 1 zi le(a)t 7221
(1712) și ost / ăniindu-să Florea sin Ion Filote ot Dălgopol și dă la / naș-
tere l(ea)t 1712“.

25. *Locul amplasării* : Comuna Voinești, în curtea bisericii.

Data : 1713 (7221) februarie 28.

Dimensiuni : 1,80 m, 0,25 m, 0,18 m.

Tipul : II

Textul : „Cu vrerea ta / tălui și cu a / jutoriul f / iului și cu în / dem-
narea s(fi)nt / ului d(u)hu ră / dicatu-s-au a / această cîntită cruce pe
h / ramul s(fi)nteii / Upenia Bogorodiță. Și aicea / să odihneaste / o(a)sile
robului / dumnezău Gav / r / i(i)l și a rădi / cat această / cruce ju / pînulu
St / amate f / rati-sul fe / cior puji / nului Dim / i și s-au r / ădicat în zililea
mă / ri(i) sale Ion Constandin vo / (i)evod cîndu / au fostu leat / 7221 (1713)
f / ev(ruarie) 28 d(ni)“.

Pe latura dinspre nord : „Și maic / ă-sa Mar / iia, Cali / ța, Ilin / a i
brat N(i)chi)for, Ghioca“.

26. *Locul amplasării* : Tîrgoviște, în curtea bisericii Sf. Nicolae
Simuleasa. S-a aflat la intersecția străzilor Rodnei cu Nicolae Bălcescu.

Data : 1716 februarie-noiembrie ; 1718 martie — 1730 septembrie.

Dimensiuni : 1,98 m, 0,35 m.

Tipul : I

Textul : „Această sfîntă și de viață făcătoare cru / ce ridicatu-s-au
întu / cîntea și lauda sfîntul / ui marelui m(u)cenic D / imitrie în zile(le)
luminatului domn Io Nicola / e voevod cu toată chilt / uiala dumnealui
jupan / Dumitru Cherana i sin / ego Maria, Ilinca, Gheorghie, Marica,
Costandin, / erei Stanco, Mariia, Ca / lița, Barbu, Tudosie, Tu / ma, Maria,
Simeon, Ion.“

Pe latura de est : „Mariea, Ni / colae, Despa, / Pană, Radul, / Păuna,
Anina, / Maria, Crea / ța, Arghelina, Nea / gul, Tudora, Pău / na, Marica,
ghe / rghe, Gavril, M / ariia, Liță, (...)“.

27. *Locul amplasamentului*: Comuna Annioasa, satul Viforita, în spatele mănăstirii.

Data: 1716 septembrie 1 — 1717 august 31 (7225).

Dimensiuni: 2,20 m, 0,35 m, 0,24 m.

Tipul: II b

Textul: „ Cu vrerea Tatălui / și cu ajutorul Fiiului și cu îndemnarea Sfân / ului duh amin, ridicatu-s-au această sfîn / tă și de viață cruce întru slava si ci(n)ste în / hramul dumi(ni)ca tutu / roru sfinților și s-au / rădicatu în zilele lu / Io Ioan voevod / și s-au ostenitu ro / bul lui dumnezeu i / erei Vlaicu, prezvitera Dospina snă Neageșo / , Vlaicu, Costandin, Ion / , Necula, Badea, Dumi / tru negustorul, Neagu, / Vișana l(ea)t 7225“.

Pe latura dinspre sud:

„Frei Drăgan, / Albu, Vlada, / Gheoeghie, snă / popei Dumi / trașcu ot Căn / pulu(n)g.“

28. *Locul amplasării*: Comuna Voinești, satul Gemenea, pe Valea lui Băr.

Data: 1719 (7227) iulie 12.

Dimensiuni:

Tipul: II b

Textul: „ Cu vrerea tată / lui și cu ajutorul / fiului și cu săv / ărșirea sfântului / duh, amin. Rădicatu-se-u aciastă / sfintă crucea întru h / ramul și lauda / sfântului Nicolae și s-a nevoitu jupan Bacanul ca să aib(ă) și părinți(i) dum / nealui pomană în veci.“

Pe latura de sud: „Și s-au ridicatu în zilele lui Io Ioanu / vo(i)evod iulie 12 zile leat 7227 (1719)“.

92. *Locul amplasării*: Comuna Cîndești, satul Cîndești-Deal. situată în cimitir.

Data: 1719 (7228) decembrie 8.

Dimensiuni: 1,27 m, 0,20 m, 0,16 m.

Tipul: Fără decorație.

Textul: „Ridicat / u-s-au aciastă sf(i)ntă cruce / în hreamu / lu sf(i)năt / ului The / dor Tiron / , în zilel / e lui Io N / icolae vo(i)evodu.

Pe latura stîngă: „Diche(m)v(rie) 8 zile leat 7228 (1719)“.

Pe latura dreaptă: „Și și-au o / stenitu / robu lu / Dumnez / ău Nea-goe, / Rada, Andreiu, / Oprea, M / aria, La / zăru, Nea / ga.“

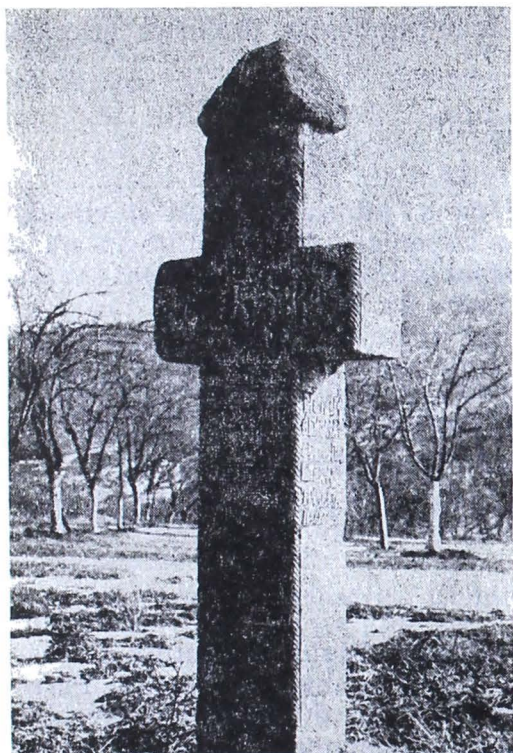
30. *Locul amplasării*: Comuna Mănești, satul Ungureni-Rînceșov, pe partea dreaptă a șoselei naționale Tîrgoviște—Cîmpulung.

Data: 1722.

Dimensiuni: 1,57 m, 0,31 m, 0,21 m.

Tipul: Fără decorație

Textul: „ Aciastă cinstită și domnească cru / ce s-a ridicatu de nu / me în zilele luminatu / lui dom(n)u Nicolae Ale / xandru (voi)ev / od și în zilel / e a doar a cinsti / itu i provint / ialului popi / Blaj Marino / vicu de la min / ie popa Ghiura Duralinde / care s-au cu / mpăratu mo / șiia de s ao ...

Cruce din comuna Aninoasa, satul Viforita, în spatele mănăstirii.

Cruce din comuna Văleni-Dîmbovița la cîrciuma de piatră.

31. *Locul amplasării* : Comuna Văleni-Dîmbovița, satul Mesteacăn, situată în fața bisericii.

Data : 1722 septembrie 1—1723august31(7231).

Dimensiuni : 1,85 m. 0,31, m 0,24 m.

Tipul : II

Textul : „Cu vreaea tată / lui și cu ajut / oru fiului rid / icatus-a această sf(i)ntă cruce întru / cinstea și slava Uspenie(i) B(ogorodi)țe în zilele lui Nicolae voi(e)vod și s-au ostenit robu lui Dum / nezău Ion Mestecăn / eanu, Toader, Sta / na, Ion, / Ana, D / obriț(ă), Drăgoi, Z / onta, Stan, Stanc / a, Sărbu, Stoian / a, Mihalcea, Voi / ca Mihalcea.

Pe latura dinspre nord : „Ermonah Ștefan, / Maria, Pre / da, Pătru, Radu, / Rada, leat 7231 (1722) septembrie 1 — 1723 august 31“.

Spre sud : „Ion, Bica, Ana, Badea.“

32. *Locul amplasării* : Comuna Malu cu Flori, satul Runceasa, unde a fost biserica de lemn.

Data : 1722 septembrie 1 — 1723 august 31.

Dimensiuni : 1,25 m, 0,26 m, 0,19 m.

Tipul : I

Textul : „Rădicatu-s-au aci / eastă s(fi)ntă cruce / cu vrear(ea) tatălui și / ajutorul fiului și a sf(in)tu(lui) duh... Is(us) H(ri)s(tos) / și s-au rădicat ... cia mo(n)ahu Vasi / lie, Maria, Rada, / Bida (?) (...)“.

Pe latura de sud : „Stancul, Sărbu, Vlad, Rada, / ... l(ea)t 7230“.

33. *Locul amplasării* : Comuna Văleni-Dimbovița, în curtea bisericii vechi din Văleni-Deal.

Data : 1724 (7232) ianuarie 30

Dimensiuni : 1,08 m, 0,25 m, 0,15 m.

Tipul : II

Textul : „Cu vreaarea ta / tătului și cu a / jutoriu fi / iului și cu / să-vărșirea d(u)hului s(fin)tu în hream / u Uspeniei / (Bogorodi)te în zilele lui Io Necu / lae voevod / și s-au osteni / tu robu lui d(u)m / nezău Eiribu (<...)".

Pe latura dinspre nord :

„Acăsinte, / Anghelina, I / on Mariia, / Aldea, Sta / na, Aldea, Bucură, N'ecășa, Radu, M(a)r / ia, ghe(narie) 30, l(ea)t 7232 (1724)“.

34. *Locul amplasării* : Tîrgoviște, azi dispărută :

Data : 1730, 1731—1733, 1735—1741, 1744—1748, 1756—1758, 1761—1763.

Dimensiuni :

Tipul :

Textul : „Cu vrerea Tatălui și cu ajutorul fiului rădicatu-s-a această sf(ă)ntă și dă viață făcătoare cruce întru hramu Prepodomni Paraschivi, și s-au ridicat în zilele prea înălțatului d(o)mnu Ion Neculae Constandin voevod și s-au ridicat de robu lui Dumnezeu Bănică și (soția) lui Maria etc.“

35. *Locul amplasării* : Comuna Văleni-Dimbovița, la cîrciuma de piatră.

Data : 1719—1730

Dimensiuni : 1,58 m, 0,31 m, 0,18 m.

Tipul : II

Textul : „Rădicatu-s-au acias / tă sf(in)tă și d(umne)zeias / că cruce întru sla / va și cinstea marei m(ai) ih Nicolae ciudot. / În zilele mării sal(e) / Io Nicolae voi(e)vod / și s-au m(u)ncit robu lui D(umne)zău Matei logof(ăt) / că să-i fie de pom / enire lui și părinților dum(nealui) în veac“.

36. *Locul amplasării* : Răcari.

Data : 1724 septembrie 1 — 1725 august 31 (7233).

Dimensiuni :

Tipul : I

Textul : „Cu vrerea tatălui și cu / ajutoriu fiului și cu / îndemnarea duhului sf(i)ntu / am rădicat cu Ștefan vătafu / de b(ă)rbieri cu toți mește / ri de refetul nostru acias / sf(i)ntă și dumnezeiască / cruce întru slava lui / Dumnezeu și întru cinstea / Preapo D(oam)ni Paraschivii și întru pomenirea moșilor / stremoșilor noștri și / și s-au rădicat în zilele prea lu / minatului Ion Neculae / voevod Dumetrașco, / Radu, Tudor, Cîrstea, Stan, / Răzmiriță, Stanciul, Radul, / Stanciul. Dumitru, Diicul, / Gligor(e), Dobrea, Vasile, Du / mitrașco, Costan(t)in, Oprea, / Lazăr, Constandin, Cîrstea, Costa / (din), Paraschiva, Necula, Tia, / Iorga, Radul, Nedelco la anul / de la zidirea lumii 7233.“

Pe latura de nord : „Gheorghe, Mușat Tor (?), / Tudor, Gheorghe, Nica, State, / Ionu, Stanciu. / Însă cu toată oblastia noastră și am lucrat cu Mihail vătaful / și cu sinu ego Mihaiu, Anton, / Sa(n)fira, Barbu.“

37. *Locul amplasării* : comuna Tătărani (peste drum de școală).

Data : 1738 septembrie 1 — 1739 august 31 (7247).

Dimensiuni : 1,75 m, 0,32 m., 0,21 m. Brațul 0,67 m., 0,30 m., litera în relief de 4,2 cm.

Tipul : II.

Textul : „ Cu vrerea ta(tă)lui și a fi / ului rădicatus ' au această sfi(n)tă / tām(ădu)itoare dă viiață fă / cătoare crucea / în zilele mării / a sal(e) luminat / ului d(o)mnu Ion Cos / tandin voi(e)vod cu chel / tuiala robului d(u)mneazeu Andrei dās(călul) în hramul / înălțării d(o)mnu / lui nostru Is(us) H(ri)s(tos) / . Rasii, Netea, Aldea Sinet, Stana eg(o) . . . pt., Ion, Ion, Voica, / Ilina, / Lazăru“.

Spre sud : „Părinții miei : Rasi(i), Pa(ra)schi / va, Slavul, Cater(ina), Tin / a, Anchi, Av(?), Vas / ile, Necula, Voica, Oprea, Ș / ărbăn, popa Pan / , Despa, Ș(te)f(an) Gheorghe dni leat 7247“ (1738 septembrie 1 — 1739 august 31 (7247)).

38. *Locul amplasării* : Comuna Voinești, situată în curtea bisericii.

Data : 1742 (7250) iulie 20.

Dimensiuni : 1,10 m. ; 0,20 m. ; 0,17 m. ; brațul 0,45 m., 0,20 m., litera în relief de 3,5 cm.

Tipul : II.

Textul : „ Cu vrea / rea / T / atăului și / a fiului și a / sfântului d(u)hu / amin odi(h)năște-să robu lui D(u)m(n)ezău po / meniți Il(i)n(a), / Rada, Gheorghe, / Soare, Neaga, / Dumitru, Il(i)n(a), Mate / iu, iul(ie) 20, l(ea)t 7250 (1742)“.

39. *Locul amplasării* : Comuna Voinești, satul Izvoare, lângă casa lui Nițescu Gheorghe.

Data : 1743 septembrie 1 — 1744 august 31.

Dimensiuni : 1,87 m., 0,34 m., 0,18 m.

Tipul : II.

Textul : „Ridicat / us-au / acias / tă s(fin)tă cru / cea întru hra / mul lui s(fin)tu P / etru și s-au / ostanitu robul lui d(u)mn / eazeu Mant / a, Voica, Neagoe, / Stana, Alex / e i Voica, Voica, Neacși / a, Ion, Stan / ca, Marin, Mariia“.

Pe latura de sud : „Stancu, V(. . .), Dragomir, Manta, / Radu, Ion, / Stana, St / an, Ion, Ion, A(. . .), Mariia, Bad(ea) leat 725(2)“.

Pe latura de nord : „Stana, / Stana, / Anghelu, / Nedelea.“ „Busiocu Stoicu“.

40. *Locul amplasării* : Comuna Voinești, situată în curtea bisericii

Data : 1782 septembrie 1 — 1783 august 31 (1783).

Dimensiuni : 0,95 m., 0,27 m., 0,15 m. ; brațul 0,51 m., 0,24 m., litera în relief de 4 cm.

Tipul : II.

Textul : „Rădicatu-s-au / aciastă sfintă c / ruce și s-au os / tenit robu lu / i dumnezeu R / adu i Neacș / a / i Maria, / Stanca, I / onu, Păuna, Mari(a) (. . .)“.

Pe latura de sud : „Stanca, S / tan, Ne(a)cș / u, . . . Cîrstian / ereu (. . .) ; l(ea)t 7291 (1782 septembrie 1 — 1783 august 31).

41. *Locul amplasării* : Comuna Brănești, satul Vulcana Pandele în curtea bisericii.

Data : 1765 septembrie 1 — 1766 august 31 (7274).

Dimensiuni : 2,00 m., 0,29 m., 0,21 m.

Tipul : II.

Textul : „Ridicatu-s-au / aciaștă sf(i)nt / ă și dă vîiață / cruce întru hr 'amu sf(in)t(ul)Sav / a sf(in)t(u)l Nicol / ae de robu lui / Dumnezeu / Marin, Maria, S / tan, Iana, Savu, / Rad, Crăști / na V(. . .) Maria, Stan, / Ion, Anca, Dobra, Pavel, Necula / e, Vintil(ă), Bui / a, Nedelea, Ioa / na, Nica, Irina, Radu, Marin“.

Pe latura de sud : A(. . .), Dumitra /, Ion, Pavel, / Lina, Balea, / Rada, Mih / ăi, Neacșa, V / oica, Stan /, Neacșa, / Voica, Necu / lae, Dobra, Voi / cu, Iliina, N / iaș(a), Ion, Stan. Leat 7274. Pred Nacvih (?)“.

42. *Locul amplasării* : Comuna Cîndești, satul Cîndești Vale, situată în centrul satului.

Data : A doua jumătate a secolului al XVIII-lea.

Dimensiuni : 1,50 m., 0,28 m., 0,18 m. Brațul 0,55 m., 0,22 m. Litera în relief de 4,5 cm.

Tipul : II.

Textul : „ Ridicat / u-s-au aceas / tă sf(i)năt(a)cr / uce în (h)ramu s / fntului(i) Gheorghios. Au ostenit / t robu lui D / umnezeu D / umitru, / Marin, Dumitru, Marin, Nedeliu, Voi / ca, Stanca, N(i)ca, Mart(a), / Rada, D / umitru, / A(n)drăiaș / Angă, Anca, Irina, Pe / trașcu, / Ion, Nicolai / ...

43. *Locul amplasării* : Comuna Doicești.

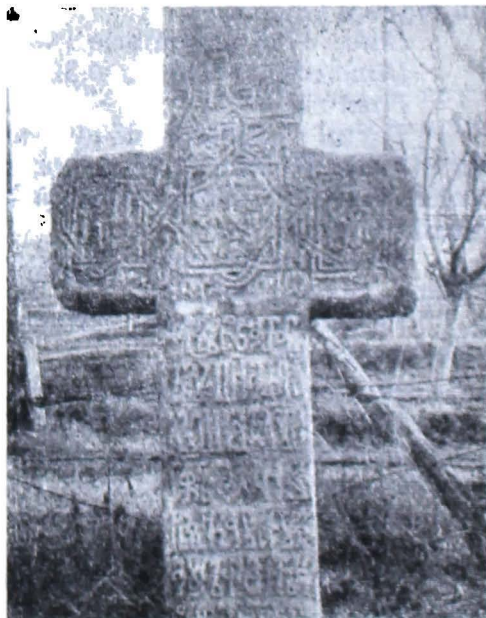
Data : A 2-a jumătate a sec. XVIII.

Dimensiuni : 1,50 m., 0,18 m., litera în relief de 8 cm.

Tipul : II a.

Cruce din comuna Voinești,
satul Izvoarele.

Cruce din comuna Doicești.

Textul : „ Cu voia Ta / tĂlui ŝ ia fiiului ŝi a Duhului Sf(i)ntu amin s-a / ridicatu-se / aciaŝtĂ cinstitĂ c / ruce în numele dumn / (. . .)

44. *Locul amplasării* : Comuna Voineŝti, satul BrĂtuleŝti, lângă bisericĂ.

Data :

Dimensiunile : 1,18 m., 0,21 m., 0,15 m.

Tipul : II.

Textul : „ RĂdicat-s-au / aciaŝtĂ cinstitĂ / cruce pe hram / ul sfinte(i) înĂl / țĂre domnu / lui nostru Isus / ŝi întru pomeni / rea celor ce s-au / ostenit Stoica, Dobr(a) Ion. / Neațsa, BrĂnduș(a)“.

Pe latura dinspre sud : „TĂnasie, / Ioana, I / oana, CĂrstea, Tudo / sie, Io(r)ga, / Dobra, Ma / riia, Com / an, Neațsa, Vișa, Rada, PĂrveu, Oancea, / Anca, Oprea, SoarĂ, SĂrban, Sanfira“.

45. *Locul amplasării* : Comuna VĂleni DĂmbovița situatĂ în curtea bisericii din VĂlenii de Jos.

Data : 1833, mai 19.

Dimensiuni : 1,55 m., 0,27 m., 0,23 m. Brațul 0,57 m., 0,26 m. Litera în relief de 4 cm.

Tipul : I.

Textul : „Pomeneŝte“ D(oa)mne robi(i) tĂi / Manea, Bol / bosia, Voica, Stanu, An / ca, Ivașcu, / Costandina, / Ion Floarea, / Maria, Cos / tandin, / Ili / nca, Ion, Gheo. rghe, Stancu, ŝi tot neamu lor, leatu, 1833 mai 19.

Pe spate :

„Ridicat(u)-s-au a / cea sf(i)n)tĂ c / ruce de rob / ul lui D(u)mn / ezĂu Lunea, Iilina, Ion, Ra. d(u)l, Floarea, Gheorghe, / Pavel, Saf / ta, Ion, Iilnca, / Maria, Dimit'ru, Constandinu, / Ionu, Radu, St / anca, Iilnca, C / ostandinu, Lunea, PĂuna“.

46. *Locul amplasării* : Comuna Malu cu Flori, satul Runceasca.

Data : 1836, noiembrie 1.

Dimensiuni :

Tipul : II b.

Textul : „Întru nu / mele ta / tĂlui ŝi / al fiului / ŝi al du / hului sf(int). / Ridicatu / -s-a acea / stĂ cinstitĂ / cruce de robi lui / d(umne)z(eu) Gheorg(e), popa Sfet / a ŝi soțiea sa Pa / raschiva / cu fii(i) lor. / SĂ le (fie) veci / nicĂ po / menire. / 1836 noe(mbrie) 1“.

Pe latura dinspre nord : „Vii : / Nicol a /, Neaga, / Rada e / rița, Mario / ara, Gher / ghina /, . . . Andrei / ereu Co / standin (. . .)“.

Pe latura dinspre sud :

„Morți : Sfetcu ereu, / Stana, / ereița, / Bucura, / Stanca, / Ion, Ba / dia, Co / standi / (n), Niacșsa, Voica, / Io(a)na, / Maria, / Stoian, / Stanca, / Slamna, / Opria, / Lița, / Gheorghe“.

47. *Locul amplasării* : Comuna Cobia, satul Șerbești, în curtea bisericii.

Data : 1842 ianuarie 10.

Dimensiuni :

Tipul : II — variantĂ.

Textul : „Aici sĂ o / dihneŝte / robu(l) lu(i) D(umnezeu) Marin / Catalan / au rĂpo / sat la 1842 / ghenar 10“.

Cruci din comuna Cobia, satul Șerbești.

Nr. 47—50. Cruci din comuna Cobia, satul Șerbești.

48. *Locul amplasării* : Comuna Cobia, satul Șerbești, în curtea bisericii.

Data : 1846.

Dimensiuni : 0,88 m, 0,17 m, 0,15 m. Brațul 0,37 m, litera în relief de 3 cm.

Tipul : II — variantă.

Textul : „În dreptul / acestoru / cruci odi / h(n)escu ro / bi lui D(umnezeu) / Ștefan / erei, Stafta / prezvitera, Petre, / Constantin, / Sadu / , / Sanda, / Ilinca, / Păuna / , Ioan / . 1846“.

49. *Locul amplasării* : Comuna Cobia, satul Serbești în curtea bisericii.

Data : 1852 martie 25.

Dimensiuni : 1,00 m., 0,19 m., 0,13 m. Brațul 0,39 m., 0,16 m.

Tipul : II — variantă.

Textul : „Cela ce crede întru / mine de va și murit / viu va fi / 7,4. Aceste / ci(nstite) cruci / le-am făcut / eu Radu / Catalan / trăindu / în viață / (. . .) spre Va(r)lam / monah / scriitor / , Sotir / petrar / săpător. Eu acuma poruncesc / ca acia să mă odih / nească / în veci. / Clop(o)t(ar) Lutăr / Duca. 1852 / mart(ie) 25“.

50. *Locul amplasării* : Comuna Cobia, satul Serbești, în curtea bisericii.

Data :

Dimensiuni : 0,67 m, 0,17 m, 0,12 m. Brațul 0,37 m, litera în relief de 3 cm.

Tipul : INFLUENȚA CULTĂ.

Textul : „Cînd vreau / să mă veselesc / gata în pă / mînt pu / trezască / ci vă rugați pentru mine / că o să muriți fieci / ne cînd să mă o / dihneasc în bucuria cerească. Aici să o / dihnească / roaba lui / D(umnezeu), Ioana soția d(umnealui) Radu Catalan, cu fii(i) săi / Ion, Ana, Linți, Na / talia, Dr / agomir“.

51. *Locul amplasării* : Comuna Cobia, satul Frasin Deal.

Data : 1855 iunie 26.

Dimensiuni : 1,22 m, 0,25 m., 0,15 m. Litera în relief de 4 cm.

Tipul : I.

Textul : „Aicia să odi / hnește robu / lui D(u)mnezău Nico / lae Dimitriu / A răposat / la leat 1855 iunie 26“.

52. *Locul amplasării* : Comuna Aninoasa, satul Viforita.

Data : 1856.

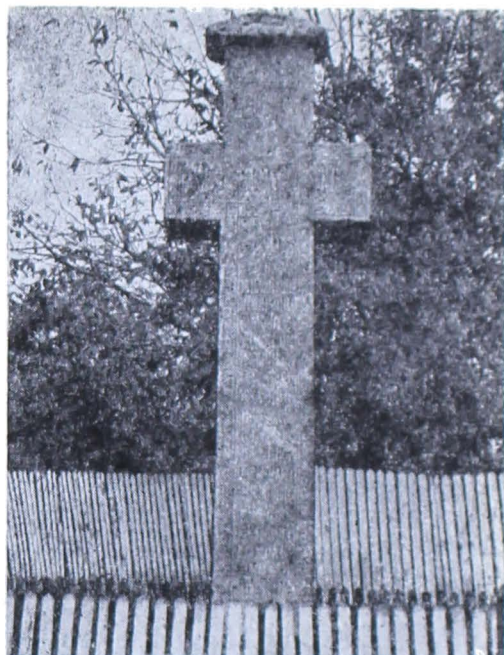
Dimensiuni : 2,42 m., 0,69 m., 0,22 m. Litera în relief 6 cm.

Tipul : INFLUENȚA CULTĂ.

Textul : „Întru cînstea și cei / de o fi(i)ntă și de viață f(ă)cătoare și nedespărțite / troiți ridicatu-s-au a / ciastă s(fintă) și dumneze / iască cruce în zilele prea / înălțatului și de H(ri)s(tos) iubitoru d(omnul) nostru B(arbu) D(imitrie) (Șt(irbei) V(oiu)v(od) mitropo / lit fi(i)nd d.d.Nifon / și s-au rădicat / prin osărdia și cheltuia / la robului Dumnezeu Iralia monah / fi(i)nd elu la schitu Viforitha are / veșnica po . . .

Cruce din comuna Cobia, satul Frasin Deal.

Cruce din comuna Valea Mare. (1641)

Pe latura de est : „Și a neamu / lui ca / re s-au / scrisu / mai jos / Ilarionu / monahul /, Ioan, Bucura, Ma / riia, Vasi / lie, Gavr / iil, Anania. / Necola /, Asinea /, Ana cu / totu nea / mu lor / stariță / fiindu într- / aceea / vreme / la schitu / Viforita / shimonahia Duia Panfiliia lea 856 (...)"

53. *Locul amplasării* : Comuna Cobia, satul Frasin Deal, în curtea bisericii.

Data : 1857 iunie 16.

Dimensiuni : 0,85 m., 0,20 m., 0,13 m. Braț 0,45 m. Literă în relief de 3,5 cm.

Tipul : INFLUENȚĂ CULTĂ.

Textul : „Aicia zace / o(a)sele ră / posatei Ana / a răposat / la leat / 1857 iun(ie) 16“.